თვითრეფლექსია1

მარიამ ჩიტაიშვილი

რა საკითხს ეხებოდა პროექტული დავალება? რატომ არის ეს პრობლემა აქტუალური?

შეიძლება თუ არა Homo Economicus-ი მივაკუთვნოთ პრე-მოდერნულ ადამიანებს

პრობლემის აქტუალობა:

პროექტული დავალება ეხებოდა საკითხს, შეგვიძლია თუ არა Homo Economicus-ი ვუწოდოთ პრე-მოდერნულ პერიოდში მცხოვრებ ადამიანს. პრობლემა აქტუალურია, რადგან გვაფიქრებინებს, რამდენად სწორია ისტორიულ საზოგადოებებს თანამედროვე ეკონომიკური მოდელებით შეფასება და რამდენად ლოგიკურია თანამედროვე თეორიების მექანიკური გადატანა წარსულზე.

მონათესავე საკითხები:

ეკონომიკური სისტემების ისტორიული განვითარება;

ტრადიციული და საბაზრო ეკონომიკის განსხვავება;

სოციალური და კულტურული კაპიტალის როლი ეკონომიკაში;

ძალაუფლების გავლენა ეკონომიკურ პროცესებზე.

დასახელებული განსხვავებული მოსაზრებები:

პროექტის მუშაობის პროცესში დისკუსია წარმოიშვა იმაზე, შეიძლებოდა თუ არა აბრეშუმის გზის ეპოქის ადამიანი ჩაითვალოს Homo Economicus-ად:

ერთი მხარე მიიჩნევდა, რომ მოგების გათვლა საკმარისია;

მეორე მხარე ამბობდა, რომ აუცილებელია შესაბამისი ეკონომიკური სისტემა და ინდივიდუალური თავისუფლება.

შეფასება:

პირველი მხარე არგუმენტებს აწვდიდა იმაზე, რომ აბრეშუმის გზის ვაჭრები მოქმედებდნენ რაციონალურად, არჩევდნენ მომგებიან მარშრუტებს, ითვალისწინებდნენ რისკებს, ცდილობდნენ სარგებლის მაქსიმიზაციას და ამ მხრივ წააგავდნენ Homo Economicus-ის მოდელს.

მეორე მხარე ამტკიცებდა, რომ Homo Economicus თანამედროვე თეორიის კონცეფციაა; აბრეშუმის გზის ეპოქის ადამიანები მოქმედებდნენ ტრადიციის, რელიგიის, მორალის, ხელისუფლების გავლენისა და კოლექტიური ღირებულებების შესაბამისად, ამიტომ ინდივიდუალური სარგებელი არ იყო მთავარი მამოძრავებელი.

შეფასების შედეგად შეიძლება ვთქვათ, რომ Homo Economicus პირდაპირი მნიშვნელობით აბრეშუმის გზის ეპოქაში არ არსებობდა, თუმცა გარკვეული ეკონომიკური რაციონალურობის ელემენტები მაინც იკვეთებოდა იმ ადამიანებში.

რა პოზიციას იცავდით თქვენ? რა არგუმენტები გქონდათ საკუთარი პოზიციის დასაცავად?

ჩემი პოზიცია იყო, რომ Homo Economicus პირდაპირი მნიშვნელობით აბრეშუმის გზის ეპოქაში არ არსებობდა. ჩემი არგუმენტები შემდეგია:

ისტორიული კონტექსტი: იმ დროის ადამიანების ქცევა ნაწილობრივ ფორმირდებოდა ტრადიციით, რელიგიით, მორალური ვალდებულებებით, კოლექტიური ღირებულებებით და ხელისუფლების გავლენით. ამიტომ ისინი მხოლოდ ინდივიდუალური სარგებლის გათვლით არ მოქმედებდნენ.

ეკონომიკური სისტემა: Homo Economicus თანამედროვე საბაზრო ეკონომიკის კონცეფციაა, სადაც ინდივიდი მაქსიმალურად რაციონალურად მოქმედებს. აბრეშუმის გზის ეპოქის ეკონომიკა კი უფრო კოლექტიურ და ტრადიციულ გარემოზე იყო დამყარებული.

რაციონალურობის ელემენტები: მიუხედავად ამისა, შესაძლებელია ითქვას, რომ გარკვეული ეკონომიკური რაციონალურობის ელემენტები არსებობდა – მაგალითად, ვაჭრები ცდილობდნენ მოგების მიღებას, ითვალისწინებდნენ რისკებს და არჩევდნენ ყველაზე მომგებიან მარშრუტებს. თუმცა ეს არ ნიშნავს, რომ ისინი სრულად შეესაბამებოდნენ Homo Economicus-ის მოდელს.